

Міністерство освіти і науки України  
Національний університет водного господарства та  
природокористування  
Кафедра трудових ресурсів та підприємництва

**06-05-165М**

### **МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ**

до практичних занять та виконання самостійної роботи з навчальної дисципліни «Аналітика ринків» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною програмою «Бізнес-аналітика» спеціальності 051 «Економіка» денної та заочної форм навчання

Рекомендовано науково-методичною радою з якості ННІ економіки та менеджменту  
Протокол № 5 від 24.01.2025 р.

Рівне – 2025

Методичні вказівки до практичних занять та виконання самостійної роботи з навчальної дисципліни «Аналітика ринків» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною програмою «Бізнес-аналітика» спеціальності 051 «Економіка» денної та заочної форм навчання [Електронне видання] / Олійник О. О. – Рівне : НУВГП, 2025. – 35 с.

Укладачі: Олійник О. О., к.е.н., доцент, доцент кафедри трудових ресурсів і підприємництва.

Відповідальний за випуск: Міщук Г. Ю., д.е.н., професор, завідувач кафедри трудових ресурсів і підприємництва.

Керівник групи забезпечення  
освітньої програми «Бізнес-аналітика»  
спеціальності 051 «Економіка»

Рощик І. А.

Попередня версія методичних вказівок 06-05-75

© О. О. Олійник, 2025  
© НУВГП, 2025

## ПЕРЕДМОВА

Освітньою програмою «Бізнес-аналітика» спеціальності «Економіка» передбачено вивчення дисципліни «Аналітика ринків».

**Метою** вивчення навчальної дисципліни «Аналітика ринків» є формування у здобувачів вищої освіти фундаментальних знань теорії та практики використання принципів, методів та показників для оцінювання, аналізу та прогнозування основних параметрів розвитку ринків.

**Предметом** навчальної дисципліни «Аналітика ринків» є теоретичні, методологічні та практичні аспекти аналізу та прогнозування розвитку ринків.

## ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

### Змістовий модуль 1. «Теоретико-методологічні аспекти аналітики ринків»

#### Практичне заняття № 1. Інформаційне забезпечення аналітики ринків.

##### Питання для обговорення

1. Сутність, види та принципи ринкової інформації.
2. Носії та джерела ринкової інформації.
3. Методи збору ринкової інформації (первинної та вторинної).

##### Тестові завдання для самоконтролю

1. Інформація, що базується на умовиводах, підрахунках і статистичних розрахунках – це:

- А) відомості;
- Б) факт;
- В) чутки;
- Г) цифри;
- Д) оцінки.

2. Обсяг реалізованої продукції відноситься до:

- А) безрозмірних даних;
- Б) абсолютних даних;
- В) балансових величин;
- Г) відносних даних;
- Д) середніх величин.

3. За призначенням ринкова інформація поділяється на:

- А) вихідні дані, контрольні дані;
- Б) макропланові дані, мікропланові дані;
- В) відкрита, приватна, секретна;
- Г) стратегічна, тактична, оперативна;
- Д) внутрішня, зовнішня.

4. Залежно від рівня ринкова інформація поділяється на:

- А) первинна, вторинна;
- Б) макропланові дані, мікропланові дані;
- В) відкрита, приватна, секретна;
- Г) стратегічна, тактична, оперативна;
- Д) внутрішня, зовнішня.

5. Принцип ринкової інформації, який передбачає подання відомостей в потрібний момент часу, коли це необхідно для конкретного дослідження та отримання відповідних висновків – це:

- А) реальність інформації;
- Б) адекватність інформації;
- В) релевантність інформації;
- Г) повнота інформації;
- Д) відповідність інформації.

#### **Питання для контролю рівня знань**

1. Класифікуйте ринкову інформацію за різними ознаками.
2. Які структурні елементи містить ринкової інформації?
3. Яким параметрам повинна відповідати ринкова інформація?
4. Назвіть та охарактеризуйте методи збору ринкової інформації.
5. Сформууйте перелік основних джерел аналітичної інформації задля аналітики ринку.

#### **Завдання для розв'язування**

1. Сформууйте систему інформаційного забезпечення аналітики певного виду ринку (на вибір здобувача вищої освіти). Обґрунтуйте доцільність використання джерел та методів збору інформації для:

- аналізу інвестиційної привабливості ринку;
- аналізу позицій та конкурентних переваг гравців ринку;
- аналізу поведінки споживачів;
- довгострокового прогнозу розвитку ринку.

2. Складіть анкету для опитування споживачів щодо задоволеності обраним товаром чи послугою на визначеному ринку України (за вибором здобувача вищої освіти). Апробуйте анкету шляхом проведення опитування з допомогою Google форми. Візуалізуйте та проаналізуйте отримані результати. Запропонуйте управлінські рішення для суб'єкта господарювання на визначеному ринку задля формування його стійкої конкурентоздатності.

## **Практичне заняття № 2. Інструментарій аналітики ринків.**

### **Питання для обговорення**

1. Методи технічного аналізу.
2. Методи фундаментального аналізу.
3. Кластерні процедури класифікації.

### **Тестові завдання для самоконтролю**

1. Методи аналізу, які зводяться до побудови таблиць і графіків – це:

- А) методи порівняння;
- Б) візуально-графічні методи;
- В) балансовий метод;
- Г) формально-логічні методи;
- Д) технічний аналіз.

2. Метод аналізу, який ґрунтується на обмеженості, кінцевості величини матеріальних ресурсів і жорстких взаємозв'язках між окремими елементами сукупності – це:

- А) порівняння;
- Б) технічний аналіз;
- В) метод експертних оцінок;
- Г) балансовий метод;
- Д) опитування.

3. Побудова науково-обґрунтованої класифікації об'єктів із одночасним урахуванням усіх групувальних ознак – це:

- А) метод головних компонент;
- Б) балансовий метод;
- В) методи порівняння;
- Г) візуально-графічні методи;
- Д) кластерний аналіз.

4. Вид аналізу, за допомогою якого можна позбавитися ефекту мультиколінеарності в результаті заміни початкових ознак, які можуть бути корельованими, меншою кількістю незалежних компонент – це:

- А) метод головних компонент;
- Б) балансовий метод;
- В) технічний аналіз;
- Г) методи порівняння;
- Д) кластерний аналіз.

5. Вид аналізу, який вивчає зміни ціни в минулому з метою прогнозування ціни в майбутньому – це:

- А) фундаментальний аналіз;
- Б) технічний аналіз;
- В) кластерний аналіз;
- Г) аналіз часових коливань;
- Д) аналіз рядів динаміки.

**Питання для контролю рівня знань**

1. Охарактеризуйте основні особливості технічного та фундаментального аналізу.
2. В чому полягає головна мета фундаментального аналізу?
3. Назвіть основні методи фундаментального аналізу.
4. Охарактеризуйте постулати технічного аналізу.
5. Якою є послідовність кластерного аналізу? Які його основні завдання?

### Завдання для розв'язування

1. Застосовуючи методи технічного аналізу, побудуйте графік «японські свічки» та проаналізуйте зміни курсу акцій компанії Apple.

Apple	Об'єм продажу	Ціна відкриття	Ціна максимальна	Ціна мінімальна	Ціна закриття
22 лютого 2023	103,92	127,94	129,67	125,62	126
23 лютого 2023	158,27	123,31	126,7	118,91	125,86
24 лютого 2023	111,04	124,94	125,56	122,23	125,35
25 лютого 2023	148,2	124,68	126,41	120,57	120,99
26 лютого 2023	164,56	122,59	124,85	121,2	121,26
27 лютого 2023	157,61	121,12	126,69	121,12	124,52
28 лютого 2023	130,22	124,22	128,99	124,22	126,32
01 березня 2023	116,31	123,94	127,92	122,83	127,79
02 березня 2023	102,26	128,59	128,59	125,07	125,12
03 березня 2023	23,47	124,74	125,66	123,12	123,15

2. Використовуючи візуально-графічний метод, проаналізуйте зміну цін на окремі види продукції в Україні впродовж 2023 року.

Товари	Рис	Хліб пшеничний	Батон	Макаронні вироби	Борошно пшеничне	Крупи гречані	Свинина	Яйця
Один. вимір.	кг	кг	500 г	кг	кг	кг	кг	десяток
Грудень	59,65	40,94	21,48	31,86	16,79	74,69	168,56	62,03
Січень	59,97	41,12	21,83	31,76	16,85	68,87	167,79	63,12
Лютий	59,13	41,6	21,95	31,82	16,71	65,73	166,2	61,95
Березень	57,66	41,56	22,14	31,98	16,68	62,41	167,65	63,11
Квітень	56,73	41,81	22,3	31,96	16,62	59,79	181,84	57,78
Травень	55,86	42,05	22,25	31,53	16,55	55,9	188,17	44,5
Червень	53,98	41,9	22,33	31,12	16,4	51,86	195,2	42,39
Липень	53,28	41,93	22,38	30,76	16,29	48,26	197,64	38,99
Серпень	53,5	42,35	22,53	30,89	15,89	45,61	201,28	39,02

Вересень	52,52	42,44	22,66	30,41	16,03	41,43	203,64	44,18
Жовтень	52,05	42,7	22,8	30,26	15,89	36,52	202,39	48,75
Листопад	51,6	43,02	22,96	29,8	15,81	32,98	196,09	49,37
Грудень	51,36	43,43	22,96	29,79	15,85	30,46	193,6	56,18

### **Практичне заняття № 3. Аналітика кон'юнктури ринків.**

#### **Питання для обговорення**

1. Кон'юнктура ринку та класифікація її видів.
2. Сутність і завдання кон'юнктурного аналізу.
3. Послідовність аналітики кон'юнктури ринку.
4. Система кон'юнктурних показників.

#### **Тестові завдання для самоконтролю**

1. При аналізі якого напрямку кон'юнктури ринку використовується параметр виробничий та сировинний потенціал?

- А) пропозиція;
- Б) попит;
- В) пропорційність ринку;
- Г) коливання, стійкість і циклічність ринку;
- Д) ділова активність ринку.

2. При аналізі якого напрямку кон'юнктури ринку використовується параметр місткість ринку?

- А) пропозиція;
- Б) попит;
- В) пропорційність ринку;
- Г) коливання, стійкість і циклічність ринку;
- Д) ділова активність ринку.

3. При аналізі якого напрямку кон'юнктури ринку використовується параметр співвідношення попиту і пропозиції?

- А) пропозиція;
- Б) попит;
- В) пропорційність ринку;
- Г) коливання, стійкість і циклічність ринку;
- Д) ділова активність ринку.

4. При аналізі якого напрямку кон'юнктури ринку використовується параметр обсяг, розмір, частота, динаміка угод?

- А) монополізація і конкуренція;
- Б) пропорційність ринку;
- В) коливання, стійкість і циклічність ринку;
- Г) ділова активність ринку;



Д) комерційний ризик.

5. При аналізі якого напрямку кон'юнктури ринку використовується параметр кількість суб'єктів господарювання на ринку кожного товару?

А) монополізація і конкуренція;

Б) пропорційність ринку;

В) коливання, стійкість і циклічність ринку;

Г) ділова активність ринку;

Д) комерційний ризик.

### **Питання для контролю рівня знань**

1. Що таке кон'юнктура ринку? Класифікуйте її за різними ознаками.

2. В чому полягає мета та завдання кон'юнктурного аналізу?

3. Назвіть основні етапи кон'юнктурного аналізу.

4. Які методи використовуються при аналізі кон'юнктури ринку?

5. Класифікуйте показники для оцінювання кон'юнктури ринку.

### **Завдання для розв'язування**

1. Використовуючи статистичні дані Державної служби статистики України (<http://www.ukrstat.gov.ua/>), здійсніть аналітику кон'юнктури визначеного ринку України (на вибір здобувача вищої освіти) в розрізі:

- кількість суб'єктів господарювання, в т.ч. підприємства та фізичні особи-підприємці;

- обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг), в т.ч. підприємства та фізичні особи-підприємці;

- капітальні інвестиції;

- чистий прибуток (збиток);

- рентабельність діяльності.

2. Використовуючи методи кореляційно-регресійного аналізу, визначте залежність між обсягом реалізованої продукції (Y) та капітальними інвестиціями (X). Побудуйте однофакторну економіко-математичну модуль та оцініть її статистичну значимість.

Рік	Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг), тис. грн	Капітальні інвестиції, тис. грн
2013	4437326059,8	222671032
2014	4608978076,9	183954497
2015	5716431039,2	218801758

2016	6877077355,5	288142597
2017	8467031958,2	366116303
2018	10148847229,6	480314142
2019	10725442974,1	533728974
2020	11285578867,3	409065379
2021	15240051108,3	545219654
2022	11485855316,5	344303239

#### **Практичне заняття № 4. Аналітика місткості ринку та його сегментів.**

##### **Питання для обговорення**

1. Сутність та види місткості ринку.
2. Методи визначення місткості ринку.
3. Сегментація ринку.
4. Аналітика попиту та пропозиції.

##### **Тестові завдання для самоконтролю**

1. Обсяги продажу товарів у даний відрізок часу (місяць, квартал, рік) на конкретному ринку – це:

- А) реальна місткість ринку;
- Б) потенційна місткість ринку;
- В) перспективна місткість ринку;
- Г) ретроспективна місткість ринку;
- Д) номінальна місткість ринку.

2. Максимально можливі обсяги продажу товарів за конкретний період часу, які можуть бути досягнуті завдяки реалізації відповідних маркетингових програм – це:

- А) реальна місткість ринку;
- Б) потенційна місткість ринку;
- В) суб'єктивна місткість ринку;
- Г) ретроспективна місткість ринку;
- Д) номінальна місткість ринку.

3. Вид сегментування, який передбачає визначення базового ринку, на якому підприємство збирається діяти – це:

- А) стратегічне;
- Б) мікросегментування;
- В) конкурентне;
- Г) глобальне;
- Д) регіональне.

4. Вид сегментування, який передбачає виявлення всередині ідентифікованого ринку товарів ринкових сегментів – це:

- А) стратегічне;
- Б) мікросегментування;
- В) конкурентне;
- Г) глобальне;
- Д) регіональне.

5. Вид сегментування, який передбачає визначення ринкової ніші, не зайнятої конкурентами – це:

- А) стратегічне;
- Б) мікросегментування;
- В) конкурентне;
- Г) глобальне;
- Д) регіональне.

#### **Питання для контролю рівня знань**

1. Охарактеризуйте категорію «місткість ринку». Назвіть її основні види.

2. Які фактори необхідно враховувати при визначенні місткості ринку?

3. Які методи використовуються для визначення місткості ринку?

4. Охарактеризуйте методи розрахунку частки ринку. Які джерела інформації доцільно застосовувати?

5. Назвіть види та рівні сегментування ринку.

#### **Завдання для розв'язування**

1. Розрахуйте коефіцієнт еластичності попиту за ціною для окремих харчових продуктів в Україні.

Продукт харчування	Попит, тис. тонн		Ціна, грн/тонну	
	2021	2022	2021	2022
М'ясо свиней свіже чи охолоджене	223	226	96110	98528
Сир твердий	97	86,1	202670	216430
Пряники та вироби подібні; печиво солодке; вафлі та вафельні пластини	171	159	44067	45968
Сік томатний	47,3	45,4	23034	24278

Проаналізуйте отримані результати та зробіть висновки про вплив ціни товару на його попит.

2. Використовуючи статистичні дані Державної служби статистики України (<http://www.ukrstat.gov.ua/>), розрахуйте місткість ринку визначеного товару регіону чи України (на вибір здобувача вищої освіти) ґрунтуючись на даних про кількість потенційних споживачів, річну норму споживання цього товару одним споживачем та середню ціну.

## **Практичне заняття № 5. Аналітика конкурентного середовища і конкурентів.**

### **Питання для обговорення**

1. Сутність конкуренції, її типологія.
2. Поняття конкурентного аналізу, його цілі та завдання.
3. Значення асортиментної політики в конкурентному аналізі.
4. Аналітика конкурентних стратегій.

### **Тестові завдання для самоконтролю**

1. Конкурентна позиція, що забезпечує можливість впливу на ринок в цілому, де підприємство займає більшу частину ринку – це:

- А) домінуюча;
- Б) сильна;
- В) сприятлива;
- Г) надійна;
- Д) слабка.

2. Конкурентна стратегія, яка базується на оптимізації всіх частин виробничо-управлінської системи та орієнтована на високий рівень показників ефективності виробництва – це:

- А) стратегія лідерства на основі зниження витрат;
- Б) диференціація (товару і ринку);
- В) стратегія фокусування;
- Г) стратегія глобалізації;
- Д) стратегія оптимізації доходів.

3. Оцінка та прогноз можливостей і дій конкурентів на основі вивчення зібраної інформації та експертних висновків – це:

- А) конкурентний аналіз;
- Б) управлінський аналіз;
- В) фінансово-господарський аналіз;
- Г) аналіз ефективності;
- Д) аналіз результативності.

4. Конкурентна стратегія, яка ґрунтується на отриманні конкурентних переваг: закріплення ринкової позиції на досить

визначити сегмент ринку (за продуктовою або географічною ознакою) – це:

- А) стратегія лідерства на основі зниження витрат;
- Б) диференціація (товару і ринку);
- В) стратегія фокусування;
- Г) стратегія глобалізації;
- Д) стратегія оптимізації доходів.

5. Конкурентна позиція, що забезпечена товарними і фінансовими ресурсами і стійка до коливань ринку – це:

- А) домінуюча;
- Б) сильна;
- В) сприятлива;
- Г) надійна;
- Д) слабка.

### **Питання для контролю рівня знань**

1. Що таке конкурентна позиція? Назвіть основні її види.
2. Обґрунтуйте особливості цінової та нецінової конкуренції.
3. В чому полягає мета та завдання конкурентного аналізу?
4. Які параметри використовуються при аналітиці товарної номенклатури?
5. Обґрунтуйте основні напрями діагностики конкурентного середовища.

### **Завдання для розв'язування**

Здійсніть конкурентний аналіз ринку страхових послуг України, розрахувавши значення індексу Херфіндаля-Хіршмана за показниками страхових премій та страхових виплат.

#### **Рейтинг страхових компаній**

№	Страхова компанія	Премії, тис. грн.	Виплати, тис. грн.
1	ARX	1 919 384	732029
2	УНІКА	1 889 851	977418
3	ТАС СГ	1 451 020	620918,4
4	УСГ	1 368 046	696021,4
5	АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ	1 364 805	485331
6	ІНГО	1 191 079	559450
7	PZU УКРАЇНА	1 115 557	740154,6
8	АЛЬФА СТРАХУВАННЯ	789 059	213176,7
9	ВУСО	759 606	260695,3
10	ОРАНТА	713 092	287116,8

11	УНІВЕРСАЛЬНА	691 123	217708,1
12	ПРОВІДНА	665 663	347961,8
13	КНЯЖА	606 050	225425,4
14	АСКА	601 143	180081
15	UPSK	591 344	227123,1
16	КРАЇНА	392 599	182798
17	Ю.Ес.Ай.	341 671	136295,4
18	МЕГАПОЛІС СО	308 612	37175,9
19	ЕКСПРЕСС СТРАХУВАННЯ	306 353	106546,6
20	ГАРДІАН	260 353	58537
21	ЄВРОІНС УКРАЇНА	243 672	79817,6
22	ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СТРАХОВИЙ АЛЬЯНС	225 105	65735
23	КОЛОННЕЙД УКРАЇНА	211 931	69901
24	ПРОСТО-СТРАХУВАННЯ	193 541	70764
25	ALLIANZ УКРАЇНА	185 726	37084,7
26	АЛЬФА-ГАРАНТ	182 636	89716
27	ЕТАЛОН	175 865	68274
28	NGS	168 004	81943,9
29	ВіДі – СТРАХУВАННЯ	162 075	61086
30	БРОКБІЗНЕС	132 547	49192,8
31	АСКО-ДОНБАСС ПІВНІЧНИЙ	129 716	64877
32	ЄВРОПЕЙСЬКЕ ТУРИСТИЧНЕ СТРАХУВАННЯ	128 448	53386
33	ОБЕРІГ	125 418	28034,9
34	УТІСО	117 085	39711,3
35	МОТОР-ГАРАНТ	115 168	17355,3
36	ТЕКОМ	110 284	18259,5
37	МІЖНАРОДНА СТРАХОВА КОМПАНІЯ	103 426	24445,9
38	КРОНА	86 692	22850
39	САЛАМАНДРА	78 859	36307,3
40	МЕГА-ГАРАНТ	73 010	22231
41	ОМЕГА	68 586	29512,6
42	РАРИТЕТ	46 808	15151
43	РЕСПЕКТ	42 104	3309,9
44	ВАН КЛІК	41 708	8465,8
45	МЕГА-ПОЛІС	36 045	21152

46	НКО СТРАХУВАННЯ	34 292	10713,5
47	КВОРУМ	33 378	5021,5
48	ХАРКІВСЬКА МУНІЦИПАЛЬНА СК	31 742	16894
49	ВЕЛТЛІНЕР	20 940	7900

Загальноприйнятою є наступна інтерпретація індексу Херфіндаля-Хіршмана:

- $ННІ < 1000$  – слабоконцентрований ринок (висока конкуренція);
- $1000 < ННІ < 1800$  – помірно концентрований ринок (середня конкуренція);
- $ННІ > 1800$  – висококонцентрований ринок (низька конкуренція, загроза монополізації).

## **Практичне заняття № 6. Аналітика динаміки та стійкості розвитку ринку.**

### **Питання для обговорення**

1. Аналітика динаміки, стійкості та коливання ринку: основні поняття та завдання.
2. Оцінка та аналіз циклічності й сезонності ринку.
3. Аналіз факторів, що обумовлюють стан і розвиток ринку.

### **Тестові завдання для самоконтролю**

1. До соціально-демографічних факторів, від яких залежить попит на споживчому ринку, належить:

- А) спосіб життя;
- Б) вплив моди;
- В) природно-кліматичні фактори;
- Г) співвідношення міського і сільського населення;
- Д) інфляція.

2. До соціально-економічних факторів, від яких залежить попит на споживчому ринку, належать:

- А) темпи науково-технічного прогресу;
- Б) чисельність і приріст населення;
- В) статеві-вікова структура населення;
- Г) розмір і склад сімей;
- Д) урбанізація.

3. Відповідно до класифікації циклів Гарвардської економічної школи, для депресії характерне:

- А) активність товарного ринку слабшає, ціни мають тенденцію

до зниження;

Б) в товарному виробництві й торгівлі починається зростання;

В) темпи ділової активності на товарному ринку підвищуються;

Г) зростання виробництва й торгівлі призупиняється, ціни на товари уповільнюють зростання;

Д) промислова і торговельна діяльність завмирає, договори на менш чим на 50 % не реалізуються, зростають товарні запаси.

4. Відповідно до класифікації циклів Гарвардської економічної школи, для кризи характерне:

А) активність товарного ринку слабшає, ціни мають тенденцію до зниження;

Б) в товарному виробництві й торгівлі починається зростання;

В) темпи ділової активності на товарному ринку підвищуються;

Г) зростання виробництва й торгівлі призупиняється, ціни на товари уповільнюють зростання;

Д) промислова і торговельна діяльність завмирає, договори на менш чим на 50 % не реалізуються, зростають товарні запаси.

5. Відповідно до класифікації циклів Гарвардської економічної школи, для підйому характерне:

А) активність товарного ринку слабшає, ціни мають тенденцію до зниження;

Б) в товарному виробництві й торгівлі починається зростання;

В) темпи ділової активності на товарному ринку підвищуються;

Г) зростання виробництва й торгівлі призупиняється, ціни на товари уповільнюють зростання;

Д) промислова і торговельна діяльність завмирає, договори на менш чим на 50 % не реалізуються, зростають товарні запаси.

### **Питання для контролю рівня знань**

1. На основі яких показників можна оцінити стійкість ринку?

2. В чому полягає зміст поняття «циклічність розвитку ринку»?

3. За допомогою яких методів здійснюється дослідження сезонних коливань?

4. Які фактори розвитку ринку відносяться до факторів попиту?

5. Назвіть основні соціально-економічні фактори розвитку ринку.

### **Завдання для розв'язування**

1. Використовуючи методи динамічного аналізу, здійсніть аналітику динаміки розвитку ринків регіонів України.



Обсяг виробленої продукції (товарів, послуг) підприємств України у розрізі регіонів за 2014–2023 роки

Область	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Україна	3884617585,3	4872748142,2	5626457317,6	6301412174,5	6508169575,5	8570511059,6	7642534824,7	8884791736,4
Вінницька	94455117,3	112736300,3	131368409,9	157102472,1	160631161,8	227844378,9	223495395,8	277796758,5
Волинська	42608521,9	67217437,1	79013872,3	87072339,5	92527066,2	117916686,6	131567909,2	173642007,4
Дніпропетровська	420418521,9	557121343,4	665581630,8	728784944,3	717321974,2	1040563123,0	825959354,6	951554437,3
Донецька	281572676,3	346045797,0	349777672,1	356968900,5	322617589,6	492367902,8	123213707,7	112234600,4
Житомирська	46390409,5	58888736,7	74222967,8	82977463,3	92542984,4	108870016,5	110772086,3	135710043,2
Закарпатська	26295395,0	33288414,4	40209201,5	45462176,4	47971646,9	57601982,3	73646176,7	83369923,6
Запорізька	167965082,7	222818496,3	247932291,8	242298293,1	240998988,9	352538253,1	269321976,1	231416251,0
Івано-Франківська	48352443,8	58325397,7	66562422,5	74454327,1	87218168,7	119370824,6	101514664,3	117807557,3
Київська	220275603,6	255361832,0	304633141,2	327298931,7	394122060,1	458890616,0	422367030,3	560414567,9
Кіровоградська	48821949,8	56750955,4	69247801,2	78763698,1	89577271,4	114452627,1	114164131,2	128650912,9
Луганська	54221815,4	31597636,4	33487003,4	36769914,8	37666628,7	46215191,7	4321394,3	753478,1
Львівська	131386573,6	185674070,2	237701868,7	294676893,5	311590557,4	389853551,9	520289644,5	623849620,7
Миколаївська	81831634,0	84355360,9	95210157,2	111638347,1	116077370,0	144172748,5	87869318,2	114531017,4
Одеська	158179444,2	184247823,8	209089830,4	234384548,3	282948916,5	351207104,0	292115047,3	360164680,5
Полтавська	164702342,0	212588370,3	243935341,9	231731097,4	250677335,2	290337703,9	260501663,6	283063543,9
Рівненська	35761804,0	42100385,9	50010881,4	55612839,3	64257493,2	84903048,6	92441917,2	111280808,9
Сумська область	51280102,2	64551924,4	77826908,4	80885944,3	99522195,5	123611364,6	97255137,4	115440641,2
Тернопільська	31429897,1	42090513,7	50949091,9	70794209,7	69460310,7	91295592,2	98595605,2	113889708,7
Харківська	169189482,4	213427714,3	246811486,9	274523644,8	305697332,9	361822000,4	286225611,4	367300647,7
Херсонська	38436618,7	44072574,5	52129011,5	56929016,6	64935109,5	93115096,7	31168068,3	10339928,6
Хмельницька	51343956,8	66257925,0	79082790,7	85992686,3	106298351,8	137316668,6	132692103,7	156170726,3
Черкаська	82066801,0	103061293,3	126524638,6	139007124,0	143545568,8	182941097,3	204496513,2	234544835,9
Чернівецька	12609974,1	15840859,7	17896893,5	22576490,1	28174791,7	37821530,0	49963363,3	67031747,5
Чернігівська	56506259,9	80339090,4	83667750,3	86273738,9	100320723,9	240172913,7	98634479,8	119278209,8

2. Використовуючи дані Державної служби статистики України (<https://www.ukrstat.gov.ua/> Обсяг реалізованої промислової продукції за видами діяльності. Архів), оцініть сезонні коливання на ринках окремих видів продукції (на вибір здобувача вищої освіти), розрахуйте індекси сезонності.

## **Практичне заняття № 7. Прогнозування розвитку ринків.**

### **Питання для обговорення**

1. Сутність економічного прогнозування.
2. Основні методи прогнозування розвитку ринку.

### **Тестові завдання для самоконтролю**

1. Етап прогнозування, на якому досліджується історія розвитку об'єкта прогнозування для одержання його систематичного опису – це:

- А) проспекція;
- Б) діагноз;
- В) депресія;
- Г) ретроспекція;
- Д) стратегія.

2. Етап прогнозування, на якому здійснюється систематичний опис об'єкта прогнозування з метою виявлення тенденції його розвитку та вибору моделей та методів прогнозування – це:

- А) проспекція;
- Б) діагноз;
- В) депресія;
- Г) ретроспекція;
- Д) стратегія.

3. До яких факторів прогнозування розвитку ринку належать прогнози чисельності та складу населення – це:

- А) виробничі;
- Б) ринкові;
- В) інвестиційні;
- Г) соціально-демографічні;
- Д) екологічні.

4. Вид прогнозу, який складається на термін від 5 років – це:

- А) застережливий, або сигнальний;
- Б) оперативний;
- В) короткостроковий;

- Г) середньостроковий (до п'яти років);
- Д) довгостроковий, або перспективний.

5. До виробничих факторів прогнозування розвитку ринку належать:

А) фактори, що охоплюють прибуток і рентабельність у майбутньому періоді;

Б) фактори, що охоплюють товарообіг, ціни у майбутньому періоді;

В) прогнози структури матеріальних і культурних потреб населення;

Г) прогнози міграційних процесів.

Д) оцінки обсягу, динаміки і структури товарної пропозиції на майбутній період.

### **Питання для контролю рівня знань**

1. Назвіть ключові положення теорії прогнозування.
2. Які фактори впливають на макроекономічне прогнозування?
3. Класифікуйте стадії прогнозування.
4. Назвіть основні виробничі, соціально-демографічні, ринкові фактори прогнозування розвитку ринку.
5. Які методи доцільно застосувати при прогнозуванні розвитку ринку?

### **Завдання для розв'язування**

Використовуючи методи екстраполяції (технічний та побудова статистичної трендової моделі), спрогнозуйте значення ключових показників економіки України на період 1, 3 та 5 років.

#### **Значення показників економічного розвитку України**

Рік	Кількість діючих суб'єктів господарювання, од.	Кількість зайнятих працівників, осіб	Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг), тис. грн	Продуктивність праці, тис. грн/особу	Чистий прибуток (збиток), тис. грн	Рівень рентабельності операційної діяльності, %
2010	2184105	11000590	3692554479	335,67	13906129,7	4,00
2011	1701797	10393516	4302627198	413,97	67797898,9	5,89
2012	1600304	10198733	4563794768	447,49	35067276,8	4,98
2013	1722251	9965118	4437326060	445,29	-22839743,6	3,89
2014	1932325	9008315	4608978077	511,64	-590066944,5	-4,06
2015	1974439	8331952	5716431039	686,09	-373516013,2	1,02

2016	1865631	8244013	6877077356	834,19	29705020,1	7,40
2017	1805144	8271365	8467031958	1023,66	168752792,7	8,82
2018	1839672	8661298	10148847230	1171,75	288305468,1	8,11
2019	1941701	9145513	10725442974	1172,75	523779001,5	10,22
2020	1973652	9057014	11285578867	1246,06	68054905,5	6,22
2021	1956320	9056059	15240051108	1682,86	885276479,5	12,59
2022	1732576	7606018	11485855317	1510,10	-276277742,8	3,32

## **Змістовий модуль 2. «Аналітика окремих видів ринків»**

### **Практичне заняття № 8. Аналітика ринку капіталів.**

#### **Питання для обговорення**

1. Структура ринку капіталів.
2. Оцінка попиту та пропозиції капіталу на фінансовому ринку.
3. Формування ціни капіталу на фінансовому ринку.
4. Аналіз інфляційного впливу на реальну дохідність операцій на ринку капіталів.

#### **Тестові завдання для самоконтролю**

1. Система ринкових відносин, що забезпечує акумуляцію і перерозподіл грошових капіталів, з метою забезпечення процесу відтворення – це:

- А) валютний ринок;
- Б) ринок цінних паперів;
- В) ринок капіталів;
- Г) споживчий ринок;
- Д) ринок праці.

2. Оцінка номінальної суми з урахуванням зміни купівельної спроможності грошей у зв'язку з процесом інфляції – це:

- А) номінальна сума грошових коштів;
- Б) реальна сума грошових коштів;
- В) прогнозована сума грошових коштів;
- Г) відсоткова ставка;
- Д) рівень середньорічної ставки відсотка.

3. До інструментів ринку кредиту та його підвидів належать:

- А) акції;
- Б) облігації підприємств;
- В) інвестиційні сертифікати;

Г) державні облигації;

Д) лізингові кредити.

4. Пайові цінні папери є складовими:

А) ринку кредиту;

Б) фондового ринку;

В) ринку похідних цінних паперів;

Г) боргового ринку;

Д) всі відповіді правильні.

5. До функцій ринку капіталу належить:

А) ринкове збалансування попиту та пропозиції капіталу;

Б) оптимізація регіональної та галузевої структури капіталу шляхом переливу капіталу із галузей і регіонів, де є його надлишок, до галузей та регіонів, де відчувається його нестача;

В) перерозподіл ризиків в економіці;

Г) створення конкурентних умов для банківської системи;

Д) всі відповіді правильні.

### **Питання для контролю рівня знань**

1. Які функції виконує ринок капіталів?

2. Опишіть структуру ринку капіталів.

3. Класифікуйте фінансові інструменти ринку капіталів.

4. Якими показниками характеризується ринок капіталів?

5. Назвіть основні методи для аналітики ринку капіталів.

### **Завдання для розв'язування**

1. Ознайомтесь зі статистикою фінансового сектору України, оприлюдненою на сайті Національного банку України (<https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-financial> ). Використовуючи методи технічного аналізу, проаналізуйте кредитний ринок України в розрізі:

- кредити, надані резидентам у розрізі секторів економіки;

- кредити, надані резидентам у розрізі видів валют і строків погашення;

- кредити, надані іншим фінансовим корпораціям, у розрізі валют;

- кредити, надані сектору загального державного управління, у розрізі видів валют;

- кредити, надані нефінансовим корпораціям, у розрізі валют;

- кредити в іноземній валюті, надані нефінансовим корпораціям, за видами економічної діяльності, валютами та строками погашення;

- кредити, надані домашнім господарствам, за цільовим спрямуванням і строками погашення;
- кредити, надані домашнім господарствам, за цільовим спрямуванням у розрізі валют;
- кредити, надані нерезидентам, у розрізі видів валют і строків погашення.

2. Оцініть вплив процентної ставки за строковими депозитами на пропозицію фінансових ресурсів на ринку капіталів України.

Процентні ставки за строковими депозитами, залученими банками у фізичних осіб

(середньозважені ставки в річному обчисленні, %)

Період	Інтегральна ставка	у т. ч.:	
		у національній валюті	в іноземній валюті
2006			
грудень	10,7	13,6	8,4
2007			
грудень	11,6	13,7	8,9
2008			
грудень	14,9	19,1	11,2
2009			
грудень	14,8	20,8	11,3
2010			
грудень	10,9	15,1	7,5
2011			
грудень	12,8	18,5	7,2
2012			
грудень	14,9	21,5	8,1
2013			
грудень	13,6	18,7	7,6
2014			
грудень	14,1	20,1	8,8
2015			
грудень	13,4	20,6	7,8
2016			
грудень	11,1	17,0	5,9
2017			
грудень	8,4	13,8	3,3
2018			
грудень	9,7	14,9	3,3

2019			
грудень	9,9	14,9	2,6
2020			
грудень	5,7	8,7	1,4
2021			
грудень	5,6	8,0	0,7
2022			
грудень	7,3	12,1	0,6
2023			
грудень	9,9	13,9	1,1
2024			
січень	9,7	13,7	1,1
лютий	9,7	13,6	1,1
березень	9,7	13,5	1,2
квітень	9,6	13,3	1,1
травень	9,4	12,9	1,2
червень	9,1	12,6	1,2
липень	9,1	12,5	1,2
серпень	9,1	12,3	1,2
вересень	8,4	12,4	1,2
жовтень	8,9	12,4	1,2

## **Практичне заняття № 9. Аналітика ринку цінних паперів.**

### **Питання для обговорення**

1. Структура ринку цінних паперів.
2. Показники біржової кон'юнктури.
3. Методи розрахунку біржових індексів.
4. Динаміка попиту і пропозиції, торгів цінними паперами, котирувань акцій.

### **Тестові завдання для самоконтролю**

1. Вид ринку цінних паперів, на якому купують і продають право на одержання прибутку від вкладеного капіталу – це:
  - А) ринок боргових зобов'язань;
  - Б) ринок власності;
  - В) первинний;
  - Г) вторинний;
  - Д) об'єктний.
2. Суб'єкти підприємницької діяльності, що випускають фінансові зобов'язання – це:
  - А) емітенти цінних паперів;

- Б) інвестори;
- В) інвестиційні посередники;
- Г) товарна біржа;
- Д) валютна біржа.

3. Метод розрахунку біржових індексів, за яким підсумовуються ціни акцій, включених у розрахунок індексу, потім отримана сума ділиться на деяку постійну величину («дільник»), щоб визначити середню ціну – це:

- А) метод цінового зважування;
- Б) метод зважування вартості або метод зважування шляхом капіталізації;
- В) метод арифметичної середньої;
- Г) метод геометричної середньої;
- Д) метод геометричної зваженої середньої.

4. Допуск цінного паперу на біржові торги і визначення його біржового курсу – це:

- А) надійність цінних паперів;
- Б) ліквідність цінних паперів;
- В) котирування цінних паперів;
- Г) прибутковість цінних паперів;
- Д) якість цінних паперів.

5. Який методичний підхід використовується при розрахунку індексів Доу-Джонса?

- А) оцінка темпів змін середньозваженої ціни акцій обмеженого числа емітентів;
- Б) оцінка темпів зростання (зниження) середньозваженої ціни всієї множини акцій;
- В) оцінка середньгеометричного значення темпів зміни цін акцій;
- Г) оцінка середньоарифметичного значення темпів приросту (зниження) цін акцій;
- Д) оцінка середньоарифметичного зваженого значення темпів приросту (зниження) цін акцій.

#### **Питання для контролю рівня знань**

1. Опишіть структуру ринку цінних паперів.
2. Хто є учасниками фондового ринку?
3. Обґрунтуйте групування цінних паперів за характером фінансових відносин.
4. Які параметри використовуються при аналітиці біржового



ринку?

5. Які методичні підходи використовуються для розрахунку фондових індексів?

#### **Завдання для розв'язування**

1. Оцініть вплив війни на ринок цінних паперів України ґрунтуючись на узагальненій інформації стосовно виконаних угод з купівлі/продажу ОВДП на вторинному ринку за 2021-2024 рр. в розрізі:

- загальна кількість угод;
- середньозважена ціна за 1 ОВДП;
- середньозважена дохідність;
- мінімальна дохідність;
- максимальна дохідність.

Для цього скористайтесь даними статистика фінансового сектору, які розміщені на сайті Національного банку України (<https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-financial> ).

2. Проаналізуйте активність на ринку цінних паперів України в період з 2002 р. по 2024 р. в розрізі індексу ПФТС та загального обсяг торгів за період.

#### **Індекс ПФТС**

Період	Індекс ПФТС	Загальний обсяг торгів за період, млн. грн.
2002	57,34	6 273
2003	85,43	3 216
2004	260,13	7 000
2005	352,97	14 492
2006	498,86	27 625
2007	1 174,02	31 494
2008	301,42	45 560
2009	572,91	15 830
2010	975,08	61 428
2011	534,43	89 083
2012	328,69	89 671
2013	300,53	112 973
2014	386,92	99 828
2015	240,70	48 940
2016	265,15	95 024

2017	315,06	65 653
2018	559,36	114 018
2019	509,65	114 849
2020	499,75	132 718
2021	522,77	221 579
2022	519,20	90 251
2023	507,03	320 788

## **Практичне заняття № 10. Аналітика валютного ринку.**

### **Питання для обговорення**

1. Валютні котирування і чинники їхніх коливань.
2. Методи аналізу валютного ринку.
3. Методи оцінки та страхування валютних ризиків.

### **Тестові завдання для самоконтролю**

1. За рівнем організованості валютний ринок поділяється на:

- А) національний, регіональний, міжнародний;
- Б) біржовий, позабіржовий;
- В) регульований, нерегульований;
- Г) монопольний, вільний, олігопольний;
- Д) відкритий, закритий.

2. Валютні курси, які визначаються національним банком країни

– це:

- А) плаваючі;
- Б) фіксовані;
- В) конкурентні;
- Г) монопольні;
- Д) обмежені.

3. Валютні курси, які вільно формуються валютним ринком на основі попиту і пропозиції – це:

- А) плаваючі;
- Б) фіксовані;
- В) конкурентні;
- Г) монопольні;
- Д) обмежені.

4. Які показники використовуються для оцінювання ділової активності на валютному ринку?

- А) середня кількість угод за період;
- Б) частка спотових угод та термінових угод;

- В) середня ціна угоди за період;
- Г) ціна відкриття та закриття;
- Д) індекс кількості заявок.

5. Які показники використовуються для оцінювання обороту валюти на валютному ринку?

- А) загальний обсяг угод (у натуральних одиницях, в одиницях валюти, у національній грошовій одиниці);
- Б) обсяг угод за кожною валютою;
- В) ціна угоди на певну дату;
- Г) кількість заявок на продаж та купівлю валюти;
- Д) обсяг заявок на продаж та купівлю валюти.

### Питання для контролю рівня знань

1. Опишіть структуру валютного ринку.
2. Якими можуть бути валютні курси?
3. Поясніть різницю між спот-курсами і форвардними курсами.
4. Які чинники впливають на динаміку валютного курсу?
5. Назвіть методи, які найбільш доцільно застосовувати при аналітиці валютного ринку.
6. Які статистичні показники кон'юнктури валютного ринку Ви знаєте?

### Завдання для розв'язування

1. Проаналізуйте стійкість іноземної валюти, розрахувавши коефіцієнти варіації.

Офіційний курс гривні щодо іноземних валют (середній за період),

грн

Назва валюти	2020	2021	2022	2023	2024				
					січень	лютий	березень	квітень	травень
1 австралійський долар	18,63	20,52	22,38	24,31	25,20	24,79	25,35	25,65	26,26
1 фунт стерлінгів	34,59	37,55	39,86	45,47	48,12	47,95	49,14	49,33	50,10
1 данська крона	4,13	4,34	4,57	5,31	5,55	5,50	5,64	5,66	5,75
1 долар США	26,96	27,29	32,34	36,57	37,87	37,97	38,66	39,36	39,71
1 євро	30,79	32,31	33,98	39,56	41,36	40,98	42,03	42,26	42,88
100 тенгге	6,52	6,40	7,07	8,02	8,38	8,44	8,60	8,82	8,98
1 канадський долар	20,11	21,76	24,80	27,10	28,24	28,16	28,55	28,83	29,03
1 молдовський лей	1,56	1,54	1,71	2,02	2,14	2,13	2,18	2,21	2,24
1 норвезька крона	2,87	3,18	3,36	3,47	3,65	3,60	3,65	3,62	3,68
1 злотий	6,93	7,08	7,27	8,71	9,48	9,47	9,76	9,83	10,01

1 сингапурський долар	19,55	20,32	23,44	27,24	28,37	28,25	28,84	29,04	29,37
1 турецька ліра	3,86	3,18	1,98	1,59	1,26	1,24	1,21	1,22	1,23
100 форинтів	8,76	9,02	8,73	10,37	10,83	10,58	10,65	10,76	11,07
1 чеська крона	1,16	1,26	1,39	1,65	1,67	1,63	1,66	1,67	1,73
1 шведська крона	2,94	3,18	3,20	3,45	3,67	3,64	3,72	3,65	3,68
1 швейцарський франк	28,76	29,86	33,86	40,72	44,18	43,37	43,56	43,27	43,65
1 юань									
Женьміньбі	3,91	4,23	4,79	5,17	5,29	5,28	5,37	5,44	5,49
1 єн	2,53	2,49	2,46	2,61	2,60	2,54	2,58	2,56	2,55

2. Використовуючи методи динамічного аналізу, проаналізуйте зміну офіційного курсу гривні до спеціальних прав запозичення впродовж 2021-2023 рр. Оцініть вплив війни на виявлену тенденцію.

Значення уточненого офіційного курсу гривні до спеціальних прав запозичення (СПЗ), грн. за 1 СПЗ

Дата	Уточнений офіційний курс гривні до СПЗ	Дата	Уточнений офіційний курс гривні до СПЗ	Дата	Уточнений офіційний курс гривні до СПЗ
31.01.2023	49,311607	31.01.2022	40,060932	29.01.2021	40,620380
28.02.2023	48,591820	28.02.2022	40,806594	26.02.2021	40,198994
31.03.2023	49,193198	31.03.2022	40,441953	31.03.2021	39,519113
28.04.2023	49,258203	29.04.2022	39,327445	30.04.2021	39,848647
31.05.2023	48,543506	31.05.2022	39,485359	31.05.2021	39,728923
30.06.2023	48,638936	30.06.2022	38,844113	30.06.2021	38,764917
31.07.2023	49,109298	29.07.2022	48,402152	30.07.2021	38,414950
31.08.2023	48,634084	31.08.2022	47,588348	31.08.2021	38,255657
29.09.2023	48,086841	30.09.2022	46,803435	30.09.2021	37,442166
31.10.2023	47,789754	31.10.2022	46,928245	29.10.2021	37,262004
30.11.2023	48,498521	30.11.2022	48,081909	30.11.2021	38,065081
29.12.2023	50,959830	30.12.2022	48,667093	31.12.2021	38,178401

## Практичне заняття № 11. Аналітика ринку праці.

### Питання для обговорення

1. Теоретичні основи аналізу ринку праці.
2. Інформаційне забезпечення аналізу ринку праці.
3. Методи аналізу ринку праці.
4. Оцінка ефективності функціонування ринку праці.

### Тестові завдання для самоконтролю

1. Особи віком від 15 до 70 років (у визначенні МОП), які

виконують оплачувану роботу за наймом на умовах повного або неповного робочого часу – це:

- А) безробітні;
- Б) зайняті;
- В) особи поза робочою силою;
- Г) домогосподарки;
- Д) правильна відповідь відсутня.

2. Аналіз динаміки абсолютних та відносних показників ринку праці – це:

- А) горизонтальний часовий аналіз;
- Б) вертикальний структурний аналіз;
- В) трендовий аналіз;
- Г) аналіз відносних показників (коефіцієнтів);
- Д) факторний аналіз.

3. Порівняння показників ринку праці регіону з показниками ринків праці інших регіонів або із загальними показниками по Україні – це:

- А) горизонтальний часовий аналіз;
- Б) вертикальний структурний аналіз;
- В) трендовий аналіз;
- Г) аналіз відносних показників (коефіцієнтів);
- Д) порівняльний аналіз.

4. За допомогою якого методу аналізу здійснюється визначення структури зайнятості населення за видами економічної діяльності?

- А) горизонтальний часовий аналіз;
- Б) вертикальний структурний аналіз;
- В) трендовий аналіз;
- Г) аналіз відносних показників (коефіцієнтів);
- Д) факторний аналіз.

5. За допомогою якого методу аналізу здійснюється розрахунок рівня зайнятості, рівня безробіття, навантаження на вільне робоче місце?

- А) горизонтальний часовий аналіз;
- Б) вертикальний структурний аналіз;
- В) трендовий аналіз;
- Г) аналіз відносних показників (коефіцієнтів);
- Д) факторний аналіз.

### **Питання для контролю рівня знань**

1. Поясніть зміст поняття «ринку праці».

2. Що в себе включає пропозиція праці?
3. Від чого залежить попит на ринку праці?
4. Назвіть основні макроекономічні індикатори стану ринку праці.
5. З якою метою здійснюється аналітика ринку праці? Які методи доцільно застосовувати?

### **Завдання для розв'язування**

1. Ґрунтуючись на результатах дослідження Work.ua (<https://www.work.ua/articles/analytics/3378/>), проаналізуйте ситуацію на ринку праці України впродовж 2022-2024 рр. в розрізі:

- кількість та динаміка вакансій;
- регіональний розподіл вакансій;
- найбільш затребувані професії;
- кількість кандидатів;
- кількість відгуків на вакансію;
- розподіл кандидатів за досвідом, віком і статтю.

2. Використовуючи методи порівняльного та структурного аналізу, проаналізуйте ситуацію на ринку праці України в розрізі основних видів економічної діяльності.

Кількість вакансій та чисельність шукачів роботи, зареєстрованих в Державній службі зайнятості станом на 1 листопада 2024 року

Назва виду економічної діяльності	Кількість вакансій, одиниць	Чисельність шукачів роботи, осіб	з них, мали статус безробітного, осіб
Чисельність шукачів роботи, по яких є інформація про останнє місце роботи	X	108 415	90 707
Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	2 551	10 328	9 053
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	1 116	1 944	1 696
Переробна промисловість	14 367	12 595	10 838
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	3 287	2 871	2 175
Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	1 446	1 785	1 597

Будівництво	2 134	1 843	1 495
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	10 638	20 666	18 183
Транспорт, складське господарство, пошта та кур'єрська діяльність	5 490	5 859	5 207
Тимчасове розміщування й організація харчування	2 692	2 886	2 497
Інформація та телекомунікації	405	957	781
Фінансова та страхова діяльність	921	1 617	1 416
Операції з нерухомим майном	636	1 033	886
Професійна, наукова та технічна діяльність	1 536	1 835	1 490
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	2 260	3 042	2 646
Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування	4 626	23 251	19 030
Освіта	8 463	6 260	4 397
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	6 304	7 471	5 459
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	1 059	758	632
Надання інших видів послуг	733	1 394	1 215
Діяльність домашніх господарств	0	9	6
Діяльність екстериторіальних організацій і органів	0	11	8
Сільське господарство, мисливство та надання пов'язаних із ними послуг	2 295	9 246	8 115

## **Практичне заняття № 12. Аналітика ринку креативної продукції.**

### **Питання для обговорення**

1. Креативні індустрії: сутність та особливості функціонування.
2. Показники та методи аналізу кон'юнктури ринку креативної продукції.

### **Тестові завдання для самоконтролю**

1. Ознаками креативної економіки є:

А) суттєва роль людського капіталу в інноваційному розвитку країни;

Б) інвестиції в нові товари, послуги, технології;

В) велика частка наукомісткості продукції у ВВП;

Г) конкуренція на основі інновацій;

Д) всі відповіді правильні.

2. Елемент людського капіталу, що започатковується на вільному розвитку творчої ініціативи і можливості продукувати інновації – це:

А) споживчий капітал;

Б) соціальний капітал;

В) креативний капітал;

Г) інституційний капітал;

Д) структурний капітал.

3. Яка функція ринку інновацій оптимально формує попит і пропозицію на науково-технічну продукцію й інноваційні послуги, що забезпечує їхній раціональний розподіл між суб'єктами інноваційної діяльності та встановлює рівень цін на них?

А) забезпечення;

Б) регулювання;

В) інформування;

Г) стимулювання;

Д) санації.

4. Яка функція ринку інновацій звільняє ринок від неконкурентоспроможних учасників?

А) забезпечення;

Б) регулювання;

В) інформування;

Г) стимулювання;

Д) санації.

5. За характером виконуваних науковими організаціями робіт до науково-технічної продукції належать:

А) роботи з фундаментальних, теоретичних і пошукових досліджень;

Б) дослідні зразки (партії) нової продукції;

В) нова або вперше освоювана продукція, призначена для серійного чи масового виробництва;

Г) нові машини й устаткування, що виготовляються на



індивідуальне замовлення;

Д) передання створеної раніше науково-технічної продукції.

### **Питання для контролю рівня знань**

1. Назвіть основні функції ринку інновацій.

2. Поясніть зміст поняття «креативна економіка».

3. Які види економічної діяльності відносяться до креативних індустрій?

4. За якими напрямками здійснюється вивчення кон'юнктури ринку креативної продукції?

5. Назвіть показники та методи аналізу різних видів креативної продукції.

### **Завдання для розв'язування**

1. Грунтуючись на даних Глобального індексу інновацій за 2022, 2023 та 2024 рр. (<https://www.wipo.int/publications/en/>), проаналізуйте динаміку показників ринку креативної продукції України:

- креативні результати;
- нематеріальні активи;
- торгові марки;
- глобальна вартість бренду;
- промислові зразки;
- експорт культурних і творчих послуг;
- національні художні фільми;
- ринок розваг та медіа;
- експорт творчих товарів;
- інтернет-творчість.

Порівняйте значення показників ринку креативної продукції України з іншими країнами світу (на вибір здобувача вищої освіти).

2. Здійсніть структурно-динамічний аналіз витрат на наукові дослідження і розробки в розрізі:

- фундаментальні наукові дослідження;
- прикладні наукові дослідження;
- науково-технічні (експериментальні) розробки.

Витрати на наукові дослідження і розробки за видами робіт за 2010-2023 роки

Рік	Витрати на наукові дослідження	У тому числі			Частка витрат
		фундаментальні наукові дослідження	прикладні наукові дослідження	науково-технічні (експериментальні) розробки	

		млн.грн	% до загального обсягу витрат на наукові дослідження і розробки	млн.грн	% до загального обсягу витрат на наукові дослідження і розробки	млн.грн	% до загального обсягу витрат на наукові дослідження і розробки	
2010	8107,1	2175,0		1589,4		4342,7		0,75
2011	8513,4	2200,8		1813,9		4498,7		0,65
2012	9419,9	2615,3		2023,2		4781,4		0,67
2013	10248,5	2698,2		2061,4		5488,9		0,70
2014	9487,5	2452,0		1882,7		5152,8		0,60
2015	11003,6	2460,2		1960,6		6582,8		0,55
2016	11530,7	2225,7		2561,2		6743,8		0,48
2017	13379,3	2924,5		3163,2		7291,6		0,45
2018	16773,7	3756,5		3568,3		9448,9		0,47
2019	17254,6	3740,4		3635,7		9878,5		0,43
2020	17022,4	4259,0		3971,4		8792,1		0,41
2021	20973,8	5163,7		4821,3		10988		0,38
2022	17117,8	4081,3		4827,6		8208,9		0,33
2023	21348,1	4424,4		6348,4		10575		0,33

## ЛІТЕРАТУРА

### Основна

1. Карпов В., Шевченко-Перепьолкіна Р., Горбаченко С. Аналіз та прогнозуванн ринової кон'юнктури. Київ : Кондор. 2019 р. 320 с.
2. Солодкий М. О., Ільчук М. М., Яворська В.О. Аналіз і прогнозування біржового ринку : навч. посіб. Київ : ФОП Ямчинський О. В. 2020. 642 с.
3. Сохацька О. М., Панасюк В. М., Роговська-Іщук І. В., Вінницький С. І. Фундаментальний та технічний аналізи міжнародних ринків. Тернопіль : ЗУНУ. 2022. 309 с.
4. Стратегічний аналіз галузі : навчальний посібник. Тернопіль : Економічна думка. 2019. 248 с.
5. Шестакова А. В. SMM та аналітика ринку : навч. посібн. Житомир : Державний університет «Житомирська політехніка». 2021. 215 с.
6. Фінансовий ринок : навч. посібник / за заг.ред. Арутюнян С. С. ; Арутюнян С. С., Добриніна. Л. В. та інші. К. : Гуляєва В. М. 2018. 484 с.

7. Hague P. A practical guide to market research. URL: <https://www.b2binternational.com/publications/practical-market-research/>

#### Додаткова

8. Жмурко, Н. В. Аналіз ринку інформаційних технологій України. *Підприємництво та інновації*. 2020. № 11-2. С. 91–97.

9. Марусяк Н. Л. Фінансовий аналіз : навч. посібник. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. 2020. 172 с.

10. Мішеніна Г., Матвєєва Ю. Дослідження ринку : конспект лекцій. Суми : Сумський державний університет. 2015. 185 с.

11. Олійник О. О., Малашинська Ю. В. Аналітика діяльності сільськогосподарських підприємств в умовах повномасштабної війни в Україні. *Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Економічні науки*. 2024. Вип. 1(105). С. 227–234.

12. Roshchuk I., Oliinyk O., Mishchuk H., Bilan Y. IT products, E-commerce, and growth: analysis of links in emerging market. *Transformations in Business and Economics*. 2022. № 21(1). P. 209–227.

13. Олійник О. О. Міщук В. А. Аналітика ринку праці України. *Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Економічні науки*. 2021. № 4 (96). С. 220–229.

14. Рахман М. С., Прус Д. В. Аналіз ринку оптової торгівлі України. *Бізнесінформ*. 2020. №7 (510).

15. Родіна, О. В. Аналіз ринку м'яса птиці в Україні: сучасний вектор у контексті продовольчої безпеки. *Підприємництво та інновації*. 2022. № 23. С. 91–96.